ч. 166 (11.419). Львів, субота 28. липня 1928. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто поч. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Після наглого суду.

Львів, 27. липня 1928.

Сім днів безперервно, не виключаючи й неділі, тягнулася в найбільшій салі львівського суду при вул. Баторія розправа проти учасників нападу на почтовий уряд ч. 13 при вул. Глибокій. Розправа перед доразовим судом — на основі през. розпорядку з 13. грудня 1927, який продовжує доразове поступовання аж до 8 днів, а евентуальне виконання смертного присуду — до 24 годин від хвилі його проголошення.

Сім днів невимовної муки обвинувачених і їх родин, сім днів страшного вижидання поміж життям і смертю! І сім довгих днів найбільшого напруження нервів серед лави оборонців, серед справоздавців української преси. Бо доразовий суд — то установа, що сама собою родить почуття чогось невисказано страшного, почуття жаху. Це установа, в якої понятті є стільки саме трагедії, скільки й людського болю і сліз, а передовсім крови...

Ніхто не в силі вчутися в стан душі молодої людини, перед якою щойно отвиралося життя, яка стояла на його порозі — і нараз несподівано для себе самої і для всіх, що її знали, опинилася перед наглим судом. Ніхто не збагне ментальности й почувань тих молодих хлопців, що відірвані від ремісничого варстату чи шкільної книжки стануги нараз — в обличчі смерти!

А щож казати про цей дивний процес, в якому накопичено стільки неясностей, стільки непорозумінь, а який все таки вияснив і пояснив так богато!

Зачалося з того, що напередодні процесу появилася у львівській пресі поліційна реляція, яка описувала обвинувачених як звихнену, звироднілу молодь, котра виконала напад на почту, щоб за загарбані гроші „зажити", щоб мати за що гуляти, бавитися, ходити по кінах і т. п. А що про цілу ту справу не можна було до того часу писати нічого під грозою конфіскати і тому, що це була взагалі перша реляція в цій справі, то ціла преса повторила цю реляцію з інформаційного обовязку, в тому числі й ми. І вже була готова опінія про обвинувачених і їх акт в цілому без вимки громадянстві нашого краю.

Прийшла судова розправа і хоч розбирав її суд наглий, підложе вчинку обвинувачених вияснилося понад усякий сумнів. Правда, свідки поліційні урядовці намагалися і перед судом представити справу у відомому освітленні, але поза голословними фразами не могли вони навести абсолютно ніяких наглядних тверджень, ніяких поважних аргументів на підкріплення своїх тез. Бо все, що виявила розправа, весь її хід — була одним доказом на те, що обвинувачені були членами УВО і ділали з її доручення і на її приказ.

Не будемо наводити того ще раз, бож все те подавали ми совісно в часі цілої розправи і наші читачі це знають. Але на отсьому місці мусимо всеж таки направити ту моральну кривду, яку заподіяно обвинуваченим, представляючи їх легкодушними, жадними наживи й забави хлопцями, бо розправа не виявила хочби тіни правди в усіх тих і подібних поліційних реляціях. Навпаки — на розправі показалося, що ці хлопці поводилися чи то у своїх майстрів чи то в школі просто зразково і були слухняними й добрими синами. Зокрема щодо обох засуджених на смерть, то треба зазначити, що і Ординець і Плахтина, не маючи батьків, утримували з праці власних рук свої мами, бідні вдовиці. А це хіба не вказує на те, що обвинувачені ділали з низьких, брудних мотивів і були звичайними грабіжниками...

Можна ставитися дуже неґативно до діяльности УВО, а зокрема до втягання нею малолітніх у свої ряди. Можна цю діяльність різко осуджувати як шкідливу для нас самих, як погубну для нашої молоді. Але не можна кинути каменем на обвинувачених у щойно переведеному процесі і відсуджувати їх від патріотичних почувань, від ідейности й чести.

Вкінці ще одно. Цей процес характеристичний іще з тої причини, що він цілий був боротьбою за право і закон. Не наша річ про цю справу ширше писати. Ми сподіємося, що її освітлить котрийсь із членів української палестри, яка з таким незвичайним жаром і фаховим знанням увесь час розправи брала в цій боротьбі участь.

Праця „Рідної Школи" у Львові.

(З наших педагогічних кол.)

Шкільництво УПТ „Рідної Школи", що мало й за австрійських часів чимале значіння для нації, набрало сили й значіння першорядного чинника в нашому національному житті під Польщею. Змінився тільки в дечому характер шкільної організації: під Австрією наші приватні школи рахувалися з державною субвенцією, під Польщею пішло гасло самовистарчальности! Це останнє — зовсім зрозуміле й доцільне! Нація, що хоче виховувати молодь для своїх цілей, не сміє вязати собі рук ніякими чужими, тим більше державними субвенціями!

Це гасло самовистарчальности — зовсім доцільне з огляду на школи середні, школи, що мають своє оправдання тільки тоді, коли громадянство їх потребує й хоче оплачувати, не може знайти найменшого застосовання у вселюдному шкільництві, головно по містах, шкільництві потрібному з огляду на інтерес нації, шкільництві необхідному для задержування або й відвойовування українського характеру наших міст!

Оскільки більш необхідними є вселюдні школи „Рідної Школи" у Львові! Хто знайомий із початком цих шкіл, як то учительству доводилося витягати із сутерен **греко-католицькі** діти батьків, що не почували себе не то українцями, але не хотіли означити себе за русинів, хто памятає, що з батьками тих вириваних до шкіл „Рідної Школи" дітей треба було розмовляти по польськи, бо так вони звикли, а діти вже інакше й говорити не вміли, і хто по роках бачить, як діти ставали в школі українськими патріотами й як ті малі діти українщили згодом батьківську хату, хто бачив власними очима, як ті зовсім зпольонізовані робітничі родини почали навідуватися до своєї школи й через школу згодом й до читальні, як із зовсім байдужих до українства людей вони через школу й завдяки своїм дітям, вихованим у „Рідній Школі" стали українськими патріотами, — той зрозуміє вагу й значіння „Рідної Школи" у Львові і її піонірів — народнього вчительства!

І ось цю цінну національну працю починає в останньому році гальмувати гасло самовистарчальности! Що-правда, ніхто не поважився б поставити його як засаду у вселюдних школах у Львові, але сама не зовсім складна організація матеріяльного забезпечення шкіл, що-раз сильніші загрози з боку міродатних чинників щодо ліквідування окремих шкіл, кляс, і звільнювання учительських сил, приневолює керманичів шкіл видушувати від батьків і дітвори вселюдних шкіл шкільні оплати. Я сам був свідком, як у наслідок задержання свідоцтв в одній школі з приводу невирівнання шкільної оплати одна мати за другою приходила й заявляла, що виписує свою дитину й записує до польської школи.

Можна всяко дивитися на вчинок такої матери. Одно треба зрозуміти: там, де йде боротьба за національну приналежність душі молодого покоління, в додатку серед дуже несприятливих родинних відносин, не сміє ставати запорою до відзискування затрачених нацією дітей шкільна оплата! Не вільно нам допускати до того, щоб окремі кляси в школах, де безоглядно стягається шкільні оплати, **нараховували по 7 дітей!**

Не оплат жадати! Задармо треба вчити! Черевики треба в зимі роздаровувати біднішим, теплу одежину — як це роблять у Львові **польські державні школи!** У всіх наших містах на західно-українських землях мусить піти якнайзавзятіше змагання за кожну дитячу одиницю! На оплати прийде час тоді, як їх уже й не треба буде! Як потреби молоді заспокоюватиме, згідно з вимогами нації, держава! Тепер, коли йде змагання за сякий чи такий характер міст і коли теперішня держава не тільки дає безплатну науку в своїй школі, але ще польська школа притягає молодь даруиками, чи сміє „Рідна Школа" побирати шкільні оплати від мешканців сутерен, дуже часто людей зовсім не освідомлених національно?... За ніяку ціну!..

А щож робити зі школами, з учительством? Чи може так, як це дехто хоче робити: редукувати школи і кляси? Лучити по кілька кляс під рукою одної вчительської сили? Переносити старші (і дорожчі) вчительські сили на провінцію, а до Львова приймати молодші, дешевші учительські сили?

На нашу думку — не редукувати школи, але закладати їх щораз більше, не тільки по одній, але по кілька на кожному передмісті! І подбати, щоби до тих шкіл записалася вся українська молодь! У звязку із цим не редукувати кляси, але кожну школу розвинути на семиклясову! Це наш невідкличний обовязок, коли хочемо відвоювати український характер Львова! Науку в цих школах треба поставити так, щоб вони, як і досі, гідно й надалі конкурували якостево з державними! Отже з одного боку не може бути мови про лучення кількох кляс в одних руках, з другого треба жадати, щоб учительство займалося молоддю й до полудня й після полудня (рано навчало — після полудня виховувало й цілий день працювало над національним освідомлюванням молоді).

А тепер справа учительства — тих учительок, що то в перших роках після нашої катастрофи учили в „Р. Школі" — за 2 кг. масла місячно — значить тоді, коли державне вчительство було добре забезпечене, вони, ті, що позрікалися державних посад (є й такі!), вчили в „Рідній Школі" за дармо! Читаєш у „Ділі" письмо громадянина, який завидує середнім школам 100-проц. платні і не можеш видивуватися! Пораб уже нам перестати завидувати одні одним. І середнє шкільне і вселюдношкільне вчительство „Рідної Школи" мусить бути зрівнане в своїх правах з державним учительством — бо обовязки воно має й далі матиме в десятеро більші! Але навіть при рівних обовязках мусять бути рівні права! Всі державні вчителі і всі урядовці мають основну платню й 10÷15 проц. додатки. Рідношкільне учительство має що-найвище основну платню! Чому ніхто з державних урядовців, навіть тих, що мають голос у „Рідній Школі", не зрікаються 25 проц. додатку в користь „Рідної Школи", але рівночасно всі з них, оскільки мають у „Рідній Школі" голос, застерігаються проти виплачування того 25 проц. додатку рідношкільному вчительству?

Рідношкільне вчительство, при скріпленій праці, мусить дістати платню таку, яку мають державні вчителі: платня середнешкільного вчительства мусить знайти покриття в шкільних оплатах, платня вселюдного вчительства мусить знайти свою основу в оподаткуванні громадянства й жертвах! Вселюдне вчительство по містах і головно у Львові виконує велику національну роботу, алеж і нація мусить знайти джерела гідної (не жебрацької) оплати тієї праці!

А вже в майбутньому зовсім не можна допустити до того, щоб оце вже четвертий тиждень у липні щодня ціла валка львівського вчительства ходила до канцелярії Головної Управи „Рідної Школи" довідуватися, чи не прийшли до каси які жертви і чи не дістав би хто з тих, що прийдуть у пору, по 5—10 зол. Це ганебна справа! Це пониження людської гідности наших освітних робітників! Із цим легковаженням людини треба раз покінчити!

Видно на рідношкільному полі великі організаційні занедбання й недомагання. Повіти, які мають середню школу, підсилюють її жертвами і вже не дбають навіть про свою народню школу! А вже на останньому плані стоять львівські вселюдні школи. Чи треба пригадувати історію „львовських [illegible]" зперед десяти років? Чи здобудеться весь наш край, уся наша нація, щоб у майбутньому мати в своїй історії „львівські українські діти"?

А. К.

Наглий суд у Львові.

6 обвинувачених перед судом.

Промова д-ра Ганкевича.

Високий Доразовий Трибунале!

Один чи два злочини? — Ось найважніше питання, що непокоїть вашу і нашу совість і правне почування. Ми всі були під гіпнозою львівської преси, яка подавала нам до відома реляції поліції про напад на почту в тому змислі, що нападу доконали бандити, які рекрутувалися спосеред непродиміл, здеморалізованої молоді, котра піддягла між іншим шкідливим впливам кіна; словом: в освітленні поліції була це банда здеморалізованих хлопців, хлопчиць і демімонд.

Колиб так справді було, то був один злочин, кримінальний злочин розбою. Та вже перша година в перший день розправи дня 10. липня виявила щось цілком противне. Прокуратор станув відразу на становищі, що тут є два злочини, а вибір, за який злочин він хоче потягати їх до відповідальности, належить до нього.

Це становище прокуратора незвичайно здивувало оборону. За цілих довгих десять літ не було досі випадку, щоби з одного злочину роблено два злочини, або щоб політичний злочин кваліфіковано як кримінальний. Така комбінація булаб тільки в одній випадку можлива. Її дав це лиш, не правник, св. ком. Федунішин. Він поставив гіпотезу, що підсудні можуть бути членами УВО, але цей напад на почту виконали на власну руку, для власної користи і без розказу організації. Признаю, що це одинокий можливий випадок, колиб заіснував один злочин, не політичний злочин, а звичайний кримінальний злочин грабунку.

Але це тільки гіпотеза. Свідок не вмів нічим доказати, що обвинувачені не були членами УВО, що робили на власну руку, без розказу організації. На питання оборони свідок відповів, що тому уважає їх нечленами УВО, бо в нікого не найдено легітимації УВО і тому, що вони походять з найнижчих слоїв українського громадянства. А в усіх дотеперішніх випадках члени УВО були з університетською освітою.

Ті мнимі докази свідка не витримують найменшої критики. В ніяких нелегальних підземних революційних організаціях члени не носять при собі легітимації. Щож до закиду, що підсудні походять з тих найнижчих соціяльних сфер, то оборона вже в часі розправи вказала, що і в попередніх процесах УВО були представники цих клас, ось хочби Дубаневич і Медвідь у процесі почтовців.

Тому нема жадного доказу на те, що обвинувачені не були членами УВО і що зробили напад на почту на власну руку а тимбільше на те, що в рядах УВО наступив уже розклад і деморалізація, як не було колись в рядах боєвої організації ППС. Це тільки гіпотеза св. Федунішина, а на ділі маємо тільки один злочин, злочин політичний з § 58 к. з. І тільки таке становище і такий правний погляд заступає оборона.

Для сконтролювання цього погляду я переглянув ще карний російський кодекс 1903 року, який досі обовязує в одній частині польської републики, в б. польському королівстві. Я переглянув „Основи карного права" Владислава Боровського, прокуратора Найвищого Суду у Варшаві (том другий, часть спеціяльна) і там він, говорячи про державну зраду, каже в розділі III-ім, що параграфи, які обговорюють державну зраду (§§ 99—107), обіймають основні категорії серед яких на першому місці є замах на основний устрій держави і замах на цілість і неподільність території. Одною із форм приготовлення державної зради є політичний союз, що поставив собі за ціль доконати державної зради; а параграф 108, вичисляючи способи доконання, вичисляє також нищення державних складів, телеграфів, телефонів, комунікаційних средств, шпигунство і т. д. Для поняття того політичного союзу автор вимагає, щоби його учасники [illegible] певних організаційних чинностей. Так говорить російський карний закон з 1903 року.

А чи щось іншого вимагає § 58 к. з. старого австрійського закону? Стародавній § 58 п. каже такосамо про відірвання частини від цілости держави, про політичні союзи, про виступи зі зброєю в руці і взагалі про всяку якунебудь чинність, хочби її не доконано. Чиж у даному випадку того всього нема?

Є відірвання частини від цілости. На поліції у слідчого судді обвинувачені ясно й рішучо заявили, що належать до УВО, яка поставила собі за ціль відірвати всі українські землі від чеського, польського, румунського і російського панування і створити з них вільну Українську Державу. Є політичний союз: УВО. Є зброя: всі револьвери одної марки „Ортіс" (Дайтше Верке ін Ерфурт). Є регулямін, тайний внутрішній регулямін УВО. Є присяга, якої роту перед вступленням до організації обвинувачені зложили, а яку тут на салі переповіли. Є „Сурма" — боєвий орган УВО. Між обвинуваченими є члени, як Качмарський і Ординець, яких поліція знає добре з їх нелегальної політичної діяльности й минувшости. Є й цей характеристичний вислов Ординця, про який казав нам тут Штокало, коли Ординець платив йому за авто: „Цеж не мої гроші". Є врешті й форма організації, та пятка, про якій то склад добре знають члени теперішнього доразового трибуналу із попередніх політичних процесів УВО.

Чиж можна ще більше хотіти доказів на приналежність підсудних до політичної організації УВО і на політичний характер цього злочину?

Сказав свідок Федунішин, що обвинувачені не мали легітимації УВО, а я додам, що ще одного бракує. А що сказав би був пан прокуратор, колиб цей напад був удався, колиб обвинувачені забрали були гроші і за кілька днів було надруковано в „Сурмі" посвітування, скільки обвинувачені взяли грошей в тисячках, сотках, а скільки в більонах.

Тому одиноко слушно і згідно з законом є становище оборони, що маємо тут до діла тільки з одним злочином, а саме зі злочином § 58 к. з. Іншої інтерпретації і кваліфікації бути не може!

Переходжу до мого клієнта, обв. Мироша. Він провідник, як назвав його прокуратор. Його пізнавали майже всі свідки, як того, що був у чорних окулярах чи в окулярах у чорній оправі. Ні один свідок не пізнав його рішуче на основі виразу лиця, очей, а всі тільки більшменш на основі зросту. Рішучим моментом, що всетаки показував на нього, були ті окуляри. Це був би безумовно доказ, колиб там був тільки один учасник в окулярах. Тимчасом по зізнанням тих самих свідків в окулярах було двох, з котрих, як один свідок сказав, один був в окулярах в оправі мосяжній, саме такій, яку має Мирош.

Що було двох в окулярах, про це маємо зізнання двох свідків, що оповідали про втечу обвинувачених. Ті свідки стояли на ґанку в подвірю і спокійно приглядалися втікаючим. Оба свідки стверджують, що було пятьох утікаючих; свідок Зрубець зізнає, що перший утікаючий був у темних окулярах, а свідок Ольберт зізнає, що передостанній утікаючий був також в окулярах, але нетемних.

Чорні окуляри були потім зложені в Кубова, там, де сховано по нападі револьвери. На жаль, між річами, які забрала поліція і які находяться тут на салі, тих чорних окулярів нема. Десь запропастилися. Я думав, що ті окуляри найдуться, тому просив трибунал допустити оптика на ствердження незвичайно важної річи, а саме, що шкла в тих чорних окулярах і шкла в окулярах, які має Мирош, є цілком інші і є виключене, щоб Мирош міг мати ті чорні окуляри. Самі свідки відчували, що обличчя Мироша не є схоже з обличчям того, що був у чорних окулярах і тому припускали, що Мирош мав на лиці маску.

Дальші зізнання всіх свідків суперечать собі взаїмно. Свідок Любінецька твердить, що тим, що забрав почтові гроші (19 зол. і 50 сот.) був Мирош і що він на крик, який свідок почув у другій кімнаті, втік. Свідок Ковальчуківна твердить, що Мирошем був той, що влетів з револьвером до другої кімнати і приложив револьвер до свідка Тустановської з домаганням видання грошей, але як почув крик у першій кімнаті, то втік. Свідок Тустановська, Ковальчуківна і Добростанська під присягою зізнали, що в другій кімнаті було тільки двох людей, а свідок Вайншток зізнає, що було їх чотирьох і той, що приложив револьвер до Тустановської, був низький і кремезний. Як бачимо, ні одно зізнання не погоджується з другим. Чиж на тих зізнаннях може трибунал будувати свій присуд?

А тепер спосіб виконання. Що кажуть свідки? Св. Тустановська каже: „Це не були професійні бандити, бо тогди взяли сили. Не вміли взятися до річи". Св. Добростанська: „Я думала, що то не напад, але що хотять нас настрашити". Св. Ковальчуківна коротко характеризує це одним словом: „Варіят". Чиж це не вказує на те, що це не була ніяка траґедія чи драма, але скорше дитиняча глупа оперетка? Чиж недостача тих характеристичних цін не є найкращим доказом, що це не був звичайний собі бандитський напад, як цього хоче акт обвинувачення? А та пятка, яка не уляґає ніякому сумнівові... Але чи ми знаємо склад тої пятки? Св. Ковальчуківна зізнає рішучо і докладно описує того команданта: „Дуже пристойний, до 28 літ, стрижений вус". А другий свідок каже: „Він був низький, кремезний, у спортовій шапці". А третій свідок каже з цілою рішучістю: „Я бачив докладно трьох і я їх рішуче пізнав би, але їх тут нема".

А щодо особи команданта, то чи може бути командантом Мирош, який має силу — 5 діоптрий? Командант мусить мати передовсім добрий і сильний зір. Мирош признався, що був у середині почти і мав уважати на відбір грошей. Але чиж вистарчає тут признання, тим більше, що зізнання свідків так дуже ріжняться між собою? Чи правдою є те, що зізнає Мирош, чи може зізнаннями своїми не хоче він закрити особи команданта? Командант мусить мати не тільки фізичну силу, щоб підвладні виконували його поручення; він мусить мати ще й моральну силу, мусить мати любов своїх підвладних. Пригадую тільки одну картину з історії, час страшного і трагічного відвороту Наполеона зпід Москви і відділу чеських драґонів, що його десь під Витебськом чи Смоленськом заскочила люта зимова ніч. Не було з чого зробити вогню. Молодому обожаному чеському князеві грозила смерть. В тій хвилині 6 тисяч драґонів стиснуло свого князя і теплом своїх тіл урятували йому життя. А коли почався ранок слідуючого дня, три тисячі чеських селян лежали покотом без життя на землі, щоб тільки жив їх командант.

Команданта цеї пятки тут нема. А коли переведена розправа і зізнання свідків у тім доразовім суді не виказали поза усяким сумнівом індивідуально участи кожного обвинуваченого в тій пятці, то чиж не заходить конечна потреба з § 443 к. п., себто віддання справи під звичайний суд? Уже старий Литовський Статут, про який

Д-Р ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ.

Траґедія українського психічного дуалізму.

Спроба нового освітлення поеми „Слово о полку Ігоря".

(Докінчення.)

V

Коли автор у зовнішній формі своєї поеми, то є передовсім у стилю, виявляє майже в рівній мірі дві вже описані душі українського народу, то в доборі сюжету до своєї поеми та в її внутрішній формі цілком виразно бере верх оця нова, ослаблена, пасивна черта української психе. Найперше коротко про сюжет поеми. Поет оспівує похід Ігоря з кількома іншими князями на половців і погром українського війська, полон Ігоря та його втечу з неволі. Отже тут викликує в нас цілий рій думок ось яке знамените явище: — Чому саме таку сумну, темну подію змалював поет, котрий, як це бачимо зі зовнішньої форми поеми, вміє найкраще вдарити у струни гордої, побідоносної лицарськости? Так мусимо запитати тимбільше, що ця воєнна виправа не була закроєна на великий розмір; в історичнім освітленні це був радше один із дрібних воєнних епізодів, які навіть не мали особливого значіння для політичної долі України. Цеж навіть видно зі самої поеми. Адже половці по розгромі Ігоревого війська навіть не думають іти походом на Україну, щоб використати побіду. Ба, навіть ріка Каяла, над якою мала відбутися нещасна боротьба, в дійсності не істнувала, а була вона, як це влучно підносить д-р Щурат, поетичною рікою, подібно як мітольоґічний Коцит. Такі воєнні виправи, як князя Ігоря, належали в тих часах до звичайних, буденних і частих явищ. А що подія, описана у „Слові о полку" робить враження великої лицарської виправи, то це тільки заслуга поетичного ґенія, котрий у силі навіть із дрібної невизначної пригоди створити велику національну проблему. Нема сумніву, що автор „Слова о полку" був учасником і самовидцем якоїсь воєнної виправи, котра мусіла скінчитися побідою українських дружинників. Отже тим більше тут нас цікавить питання, чому саме поет вибрав для своєї поеми якраз нещасливий воєнний епізод? Для того була оця проста причина, що описана ним подія, зробила на нього найглибше враження. Одначе факт, що його душу схвилювала найсильніше не ясна, перемогою увінчана, воєнна подія, тільки траґічний епізод, наводить нас на ось яку думку: в поетовій душі взяла верх оця нова, ослаблена, мягка, лірична, пасивна риса. Його віщий дух несвідомо вже передбачив траґічну долю українського народу в мандрівці майбутніх віків. Дух народу, скований, так сказати би, вигідним зовнішнім способом життя наслідком буйної плодючости землі почав несвідомо тривожитися в почутті своєї зменшеної відпорної сили супроти зовнішніх ворогів і несвідомо передбачував злощасні висліди боротьби з дикими, по давньому загартованими сусідами як явища, присуджені йому долею, як фатум, від якого йому не втікти. Отже у глибинах несвідомої стихії душі автора „Слова о полку" мусів силою конечности прийти до вислову цей меляхолійний, пасивний, на сумовитий тон настроєний зміст нової української вдачі.

VI.

Це побачимо таком виразно, коли розглянемо внутрішню форму поеми, значить її композицію й будову. Поет описує воєнну виправу, боротьбу й полон, значить, самі дуже драматичні картини. Одначе спосіб його малюнку, внутрішні мистецькі засоби, якими він орудує, не драматичні, а наскрізь ліричні. Очевидно, що декотрі його ліричні епізоди, на першому місці „Чорна річ заорана" мають драматичну силу. Але вся техніка поеми вповні лірична й не драматизмом, а могутньою силою свойого ліризму ця поема викликує глибоке враження. Цей ліризм автора „Слова о полку" має для розвитку нової української душі велике, символічне значіння. Коли поет добором драматичного сюжету ще твердо стоїть на почві давнього українського прапредка, завойовника найбагатішої землі, то своїм ліризмом у формі поеми він виявив душу українського потомка, якого активна сила у великій мірі охляла коштом розмрійного, контемплятивного й хоч як поетично сильного, але життєво пасивного наверствування душі. Навіть такий драматичний момент, як утеча Ігоря з половецької неволі, щоб не згадувати всіх інших прикладів, оспівує поет наскрізь лірично. Йому зовсім байдуже, в який спосіб Ігор вирвався з половецького полону на волю, хоч це був би дуже драматичний момент. Так само дуже поверховно він малює погоню ханів Гзи й Кончака за ним, та зате любується вельми гарними, але наскрізь ліричними моментами, як Ігор підчас утечі розмовляє з усобленими ріками Доном і Донцем.

говорив тов. Глушкевич, жадав, щоб вина кожного учасника індивідуально понад усякий сумнів була устійнена.

А ще мушу згадати хочби кількома словами про трагедію української нації. Її роздерто між чотири держави: чеську, румунську, польську і російську. Не так давно роздерта була польська нація між три держави і великий письменник під враінням болю написав „Розклюють нас круки й ворони"...

Високий Доразовий Трибунале! Десять літ минає від оголошення у нас доразових судів, десять літ живемо в атмосфері доразових судів у часі, коли в західній Европі вже ні сліду з них нема! А яка це атмосфера, видно хочби з такого факту: Саме вчора принесли часописи вістку, що ще там, на Сході, розстрілюють людей і що в Умані розстріляно українських повстанців. За що, не знаємо. І один львівський дневник, поміщуючи ту телеграму, додав від себе: Якби то добре було, щоби й у нас таке роблено, а головно тепер у Львові!...*)

Трагедія нації. Десять літ доразового суду, якого відновлення не оголошувано навіть раз у рік тим способом, який вимагає закон. Я думаю, що не зраджу професійної тайни, коли скажу, що до нас, оборонців, з докором звернулися правники, чому ми першого дня розправи не виступили відразу з внеском, що у нас нема вже доразових судів. Правники не знали, що у нас обовязують ще доразові суди, а мають про це знати найширші круги громадянства? І тому я роблю ще дальше формальний закид, що коли оголошено перед 10 роками цей старий австрійський доразовий суд, то не оголошено тепер того нового польського доразового суду з 18. грудня 1927 року, про який навіть правники не знали. Я не хочу тут торкатись того нового закону із становища людськости, а тільки здається мені, що цей старий тридневний австрійський доразовий суд був безумовно більше людяний, як цей 23-дневний. (14 днів слідства + 9 днів суду). Легше здається чекати на смерть три дні, як днів 23... Але про це не хочу тепер говорити.

Зрозумійте та вчуйтеся в трагедію нації, панове судді! Українську націю по золотих, ясних, коротких днях радости і волі заломлено. І після того одна частина нації піддалася культурній, просвітній та економічній праці і вірять, що вже недалекий час, коли здійсниться наш ідеал, де кожна нація буде вільна свобідна, буде вільно і свобідно жити на своїй землі. А інші? Інші покинули цей шлях і вірять, що тільки зі зброєю в руках добудуть волі для свого народу. І це стара й відома річ, що так було в польській нації. (Тут промовець цитує відповідні уступи з брошури З. Мечиславського „Практичні завдання революції в російській займанщині"). Як бачите, Мечиславський виявляє свою палкість до революції, до збройної війни, до конфіскати державних маєтків, демонстраційних нападів на почтові каси, складів зброї і т. п. А З. Мечиславський — це ніхто інший, а Йосиф Пілсудський.

Ми не домагаємося ексвульпації обвинувачених. Не домагаємося увільнення, але домагаємося свого права! Ми хочемо, щоби ви нас відіслали перед належний нам суд. І я глибоко вірю, що високий суд це зробить. Ми всі оборонці віримо, що високий трибунал ушанує стару традицію того суду і цеї салі. В тій салі засідали вже сотні політичних вязнів від Лімановських, Дашинських, Маньковських, Франків, Терлецьких і Павликів почавши і ту високу повагу суду для політичного злочинця трибунал збереже і тим разом не відбере нам того права. І тому іменем тих пятьох звертаюся до вас, високоповажані судді: Ми нелегальні жовніри УВО! Признаємо, що ми напали на почту. Одначе сталася нам велика кривда, бо цілих 20 днів обдирано нас із жовнірської чести. Ми готові вмерти, але хочемо вмирати, як жовніри, а не на шибениці, як кримінальні злочинці. Ми любимо Україну і їй ми служимо. Ми віримо, що високий суд цеї останньої чести, жовнірської чести, нас не позбавить!

Я прошу відіслати справу перед звичайний суд.

*) „Львовскі Курер Поранни", орган купецьких і міщанських кругів (б. посадника Ноймана?).

По широкому світі.

Першим словацьким архиєпископом у Чехословаччині мають призначити о. Глинку, голову „людової" партії.

В англійськім парляменті Чемберлен відповів на інтерпеляцію, що англійський посол у Ризі дістав офіціяльне доручення, щоби пригадати литовському урядові вказівки Ліги Націй щодо взаємин з Польщею.

У Парижі підписано між Еспанією і Францією договір у справі Танжеру.

Американський державний секретар Келльоґ вислав до 55 країн запрошення на міжнародній авіяційний конгрес, що відбудеться 12-го грудня в Вашингтоні.

У Каїрі помер Магомет Паша, що двічі був египетським премієром.

У південній Індії великий залізничий страйк на залізницях триває далі. Поїздів, в яких служать добровольці, хоронить військо та поліція.

Провідник ліберальної партії в Нікарагуї, генерал Сандіно втік.

Всі українські діти, до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

На цьому місці маленька примітка: з моїх коротких виводів на основі поеми „Слово о полку" та з характеристики її творця не слід витягати мильний висновок, неначеб я уважав лірику слабшим, нижчим родом поезії. Могутня лірика має в поезії таке саме право громадянства, як і драматика. Деякі рецензенти, як пок. Євшан та інші ставляться на загал неґативно до української ліричної поезії та хотілиб її проскрібувати в користь драматизму й малювання так званих сильних характерів. Я думаю, що сильні характери в життї й сильні характери в поезії — це два світи, які не мають майже нічого спільного зі собою. Найсильніший характер у життї вийде нуждепно слабий у поезії, коли в автора немає сили слова, значить, таланту. Приклад: Богдан Хмельницький у драмі Старицького і др. Навпаки: найслабші, навіть інделентно слабі характери в життї, як напр. мужики у Стефаника, роблять сильне враження завдяки великому талантові автора, і коли напр. Донцов називає Стефаника „поетом твердої душі", то це велике непорозуміння, яке полягає на ілюзії, котру викликає сильна Стефаникова форма нарисів. У дійсности Стефаникові мужики — це втілення прибитости, забобонности, темноти і слабости.

VII.

Ми уважали потрібним зупинитися коротко на поемі „Слово о полку Ігоря" та схарактеризувати її творця з тієї причини, що вже цей величній поетичний твір і його геніяльний поет показують нам найкраще й найвиразніше дзеркало, в якому бачимо трагічне роздвоєння української національної душі, а саме: з поеми промовляє до нас геройська душа українських прапредків, що витворилися під впливом боєвих життєвих законів і душа українських потомків, яка наверствувала собою першу душу. Ця друга душа скристалізувалася під впливом облекшеного способу життя на медом і молоком текучій землі, здобутій твердою, титанічною душею прапредків. Друга душа лишилася з вийнятком деяких атавістичних зривів першої душі на протязі історії аж до найновіших часів. І коли українська душа унаслідженя від геройських прапредків — українську державу у світовій війні на ново збудувала, то ця друга, слаба, роздріблена, розбита, затомізована, занархізована душа українську державу зараже зруйнувала.

Останні вісті.

ПОГОЛОСКИ ПРО УБИВСТВО ЕГИПЕТСЬКОГО ПРЕМІЄРА.

Як повідомляють з Льондону, там поширилася наразі ще несправджена поголоска про убивство египетського премієра Могамеда Паші, що як відомо співпрацював з англ. урядом в ліквідації конституційних свобод в Египті, яких чинність здержано на протяг трьох літ. Замах ніби виконано Вафдом.

НЕВДАЛА КОМУНІСТИЧНА МАНІФЕСТАЦІЯ В ВАРШАВІ.

25. п. м. о год. 20.18 при вул. Повонзковській зорганізувалася комуністична демонстрація, зложена приблизно з 1000 учасників. Демонстранти пробували посуватися в напрямі вул. Дзєльної, де міститься тюрма. Поліційні відділи розпорошили маніфестантів, причім одного поліціянта ранено, а кількох учасників арештовано.

ТІТУЛЕСКУ УСТУПАЄ.

„Нає Фр. Прессе" подає з Букарешту що міністр загр. справ Тітулеску по закінченні надзв. парлям. сесії має податися до димісії. Наразі його заступатиме мін. Арґетояну.

ОСТАТОЧНА ЛІКВІДАЦІЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В РОСІЇ.

З Москви подають, що Рада нар. комісарів винесла ухвалу в справі остаточної ліквідації православної церкви. Церковне майно зістане передане ріжним комуністичним організаціям.

СПІЗНЕННЯ ВІДКРИТТЯ СОЙМОВОЇ СЕСІЇ.

В варшавських політичних колах кружляють поголоски, що відкриття осінньої соймової сесії наступить з опізненням з причини праці уряду над реформою конституції. Скликання сесії сенату і сойму відбудеться в кінці жовтня.

НОВИНКИ

— Епископ Будка в Галичині. В першій половині липня н. р. прибув до Галичини з Риму канадійський епископ преосв. Микита Будка, щоби відвідати свою рідню в Добромірці коло Збаража і забрати кількох священиків до Канади. Епископ Будка був довший час в Римі і робив там заходи в цілі іменування другого греко-кат. епископа для греко-католиків-українців в Канаді. Цею справою займається тепер в Римі митроп. Шептицький, що крім цього старається там за суфраґана для себе. З митрополитом пробуває в Римі його брат ігумен монастиря Студитів в Уневі о. Климентій Шептицький. Роблено також заходи в Римі для іменування греко-кат. епископа для Південної Америки (Арґентина-Бразилія), але поки що цеї справи позитивно не вирішать так, що в найближчому часі треба сподіватися іменування тільки двох епископів — одного епископа помічника у Львові на місце покійного епископа д-ра Боцяна і другого для Канади. Курсують поголоски, які потуємо тільки з дневникярського обовязку, що епископом суфраґаном у Львові мав би стати о. ігумен Климентій Шептицький, а кандидатами на другого епископа в Канаді мають бути Василіянин о. д-р Галущинський і о. Лучинський та катихит у Львові і віцеректор дух. семинарії о. д-р Василь Лаба, евентуально ректор дух. семинарії у Львові о. д-р Сліпий. Хто з них стане тепер епископом, поки що невідомо. Епископ Будка виїзжає незабаром на Закарпатську Україну, щоби відвідати греко-кат. епископів в Ужгороді і Пряшеві і зібрати там деякі відомости відносно еміґрації закарпатських українців, котрі незадовго поради перший почали еміґрувати до Канади. Опісля поїде епископ Будка до Хорватії до греко-кат. епископа д-ра Нарадія і буде там ожидати повороту митроп. Шептицького з Риму, що наступить в другій половині серпня. Митроп. Шептицький мабуть привезе іменування епископів і по відвідинах епископа д-ра Нарадія виїде на лічування до Пішан, звідки в другій половині вересня має вернути до Львова. Тут верне також епископ Будка і забравши з собою священиків і можливо нового другого канадійського епископа виїде з ними до Канади приблизно з кінцем вересня н. р.

— Слідство в справі Мальмгрена. Між шведським і італійським урядом іде виміна телеграм щодо обставин при яких

зникнув проф. Мальмгрен. Дениик „Даґбладет" піддає думку, щоби норвеське географ. т-во вжило заходів для розгляду смерти Мальмгрена при співучасти таких-же товариств у Штокгольмі, Копенгагені, Льондоні, Парижі, Римі, Ленінграді та Вашингтоні. На головних членів слідчої комісії пропонують Нансена, Свен Гедіна і Шарля Рібо. Це слідство стає тим більше актуальним, що кореспондент „Вечерней Москви", який був на чердаку „Крассіна" видає здогад, що Маріяно та Цаппі мали роздягнути Мальмгрена і відібрати йому харчі, щоби зійти живими. Пізніше Цаппі ждав на смерть Маріяно. Лікар „Крассіна" виключає можливість, щоби Цаппі міг голодувати 13 днів, як він каже. Отже італійці мусіли Мальмгрена — зісти!

— Новий замах на почту. В ніч під 27 п. м. доконано нападу на почтову філію ч. 14, що міститься на Ялівці за Личаківською рогачкою. Невідомі справники дісталися в ночі до поміщення почти і приступили фахово до діла. Відкрили долотом залізні двері, усунувши теж залізні штаби і з великою precизією розбили касу враз зі скованим. З вертгаймівської каси забрали в готівці 200 зол. і незначну кількість почт. марок і відійшли тою самою дорогою, що й прийшли. Поліція є ніби на сліді справників грабунку.

— Королі воздуха. У найблизчих днях вибираються через Атлантик: 1) капітан Кудерет і граф Несль, 2) продовжить свій лет майор Паріс, що сів на Азорах, 3) Діедоне Кортес тим самим літаком, що „Бремен", 4) Дросейн і Кошне і врешті 5) Куболя і Іжиковський. — У Фрідріхсгафен вибудували новий воздушний кружляк „Граф Цепелін", що в найближчому часі зробить проби перед летом до Америки. Ним кермуватиме д-р Еккенер. — Московський летун Павлов підчас вправ людних вправ на аеропляні собою збудованій убився. — Дві німецькі летунки баронова Шененбергер-Кранефельд і Гільда Шультен підготовляються до перелету Атлантійського океану з Десав до Ню Йорку.

— Катастрофи й нещастя. У більському повіті, селах Рудніца та Одринці, від грому згоріло 10 шпихлірів, 41 хлівів, 2 шопи і скирти збіжа, вартости більш 100 тисяч зол. — У стейті Ілінойс горить 8 величезних збірників нафти, від яких можуть згоріти міста Гартфорд, Вудрівер і Іст Альтон. — Гураган над Кенндою вбив тисячі овець і коней. — У телеф. централі Веймару обірвалась стеля і вбила одну особу, а три ранила. — На Рейні 10 туристів померло від отроєння рибою. — У Ню Йорку один трамвай вилетів із шин у крамницю; 15 тяжко ранених, 2-ох убитих.

— З постійної хроніки. Біля Радости вбили бандити кінного поліцая Гинда. Убивства доконали в ночі. Облава в тамошніх лісах покищо не дала жадних результатів.

—Ріжні вістки. Офіціяльно заперечують вістку, буцімто Мустафа Кемаль має женитись зі сестрою афганського еміра Аманули. — Члени англійськ. парламенту та палати льордів збирають дарунок для льорда Бальфура з нагоди його 80-ліття: це має бути авто. — Німецькі міністри розїхались цими днями на вакації. — Франція має 52.000 членів комуністичної партії, а 1925 р. було їх 83.000; у Німеччині є їх більш 300.000. — Найстарший мешканець Брюсселю Клуард Жак, перетомився життям після 95 літ і кинувся з великого моста в воду. — В неділю, дня 22. п. м. відбулося по сті 6 погаслих підчас відомих уличних заворушень в днях 15. і 16. липня у Відні поліцаїв, святочне відкриття памятника. Промовляв канцлер Зайпель. — У Флоренції засудили на 4 місяці вязниці і велику грошеву кару одного чоловіка, який надуживав телефону нічною розмовою, вигукуючи до апарату слова і знайомих. — На днях відчинили в Москві новий хемічний інститут, присвячений дослідам над воздушною і протигазовою обороною. — Консумпція тютюну в Польщі зросла минулого року на 820 міл. зол.

— Релігійний фанатизм. В селі „Вишнева Гора" біля Андрієва напали тамошні жиди-ортодокси на крамницю Ізраїля Баха, який не зважаючи на суботнє свято, торгував як звичайно. Склеп до чиста здемолювали. В справу вмішалась поліція.

— Трагедія бандита. Дільниця Моабіт в Берліні була видовищем нечуваних сцен. Засуджений на важку тюрму бандит Флятав, видістанний з тюрми в Бранденбурзі, вдерся над ранком до по-

мешканки своєї бувшої жінки, яку відорізав як виповідню його увадження. Ранивши важко жінку і її субльокатора, сховився перед поліцією на підлашії, звідки через довший час відстрілювався з Шойно після півторагодинної стрілянини, ранений кількома кулями дістався в руки поліції, яка відставила його до тюремного шпиталю.

— **Дороге свято.** Національне свято Спол. Держав, що коштує що-року великі міліони і є днем великих загальних радощів, забав і маніфестацій має також свою темну сторінку. Про неї каже свіже справоздання. Цього дня 205 осіб померло у безпосереднім наслідку участи в святі. 11 попарених від штучних огнів; 34, що ввапались в автах, 106 зігрітих, що пішли над море купатись і там потонули, 12 від сонячного удару, 92 з ріжних причин. До цього треба додати більше між 2000 покалічених у натовпі, від автами і від штучних огнів.

— **„Памятник" Дзержинського на Україні.** У двохріччя смерти Дзержинського українські чекісти побудували біля Харкова „Діточий дім комуни ім. Фелікса". „Ізвестія" додають до того, що „Дзержинський, так само як Ілліч, дуже любив дітей". Та не кінчають фрази: „але не любив дорослих, яких залюбки казав розстрілювати".

— **Таком пропаганда.** У Спол. Державах почалась велика виборча кампанія. Американська преса подає зразок одного нового способу пропаганди, придуманої трьома американськими красунями: вони дали вималювати собі на голих плечах, видних у вирізі сукні, портрет Гувера і так ходять. Невідомо тільки, чи така пропаганда поможе більше Гуверові, чи їм самим.

— **Смерть від укушення змії.** В лісі біля Бранденбурга (півн. Німеччина) знайшли трупів двоїх дітей, 12-тилітнього хлопчини і 8-літньої дівчинки. Хлопець і дівчинка лежали кріпко обійнявшись. Лікарські огляднни ствердили, що причиною трагічної смерти дітей було укушення ідовитої змії. Другою причиною трагічної смерти було мабуть також те, що в подразненню і страху нещасні діти заблукали і не могли трапити до міста.

— **Конгрес „рака" і нові здобутки медицини.** Велике зацікавлення викликав доклад проф. Джеймса Марфіса на останньому зїзді спеціялістів від страшної недуги. В докладі своєму доказав відомий учений, що рак не є недугою інфекційною. Розвоєве підложа недуги криється в самому організмі. (Теорія діяметрально ріжна від теорії доктора Гая і Бернерда, які тому 3 роки оголосили відкриття окремого бацилю, що спричинює рак). Над дослідами в тому напрямку працював д-р Марфіс від 1912 р. разом зі своїм асистентом д-р Пейковом. Ревеляційним був теж реферат д-ра Стефенсона про вплив алькоголю і сифілісу на розвій рака. Статистика переведена д-ром Стефенсоном виказала найменшу смертність на рака в англ. переформованій церкві, де алькоголю майже зовсім не уживають. На другому місці стоїть клир. Католицький англіканський клир шойно на 16-ому.

— **Оригінальний транспорт кураційного повітря.** Управа льондонського готелю „Савой" впала на оригінальну думку експльоатації воздуха із кураційних місцевостей. Поїзди, які відходять що суботи із приморських літнищ Брідлінгтон і Вести-сюпер-мер, везуть в окремих посудинах 24 тис. кубічних стіп свіжого, морського повітря. Посудини поміщують відтак в готелі по обох боках салевих саль, де танцююча публика має нагоду користати із кліматичного повітря, завдяки такому простому і дешевому способові. Протест згаданих купелевих заведень проти того оригінального перевозу не поміг нічого. Що більше, управа готелю „Савой" обіцює своїм гостям воздух з усіх англ. літничих місцевостей до вибору, вже у недалекому майбутньому. Англійські аматори „вікенду" можуть сьогодні сміло похвалитись: „колись ми їздили над море, сьогодні воно приїздає до нас".

— **Самовбивство по американському.** Що таке „поєдинок по американському" знаєте: двох вибирає жеребія, хто з них має вмерти. Тепер студент з Цінцінаті Ірвін Кольвак винайшов спосіб самовбивства по американському (бо воно нині частіше між поєдинок, що стає пересудом). Він рішив згинути, але не мав певности, чи добре робить, умираючи, отже рішив цю справу — долі. Поставив у темній кімнаті на столі дві такі самі склянки: одну наповнив чистою водою, другу чистою отрутою. Потім він перейшов до кабінету свого батька і написав такого листа: „Коли я виберу склянку з водою — все буде добре; я житиму далі і постараюсь найти в собі сміливість до боротьби з життям. Коли ж виберу склянку з отрутою — тим гірше для мене... а може й краще". Заклеїв коверту, ввійшов у темну кімнату і випив одним духом першу склянку, яку намацав. Кілька хвилин пізніше він був труп.

— **Нещастя на гладкій дорозі.** Цими днями трапився в Берліні рідкий зудар трамваю з автом і з возом одночасно. Авто віхало в повнім розгоні на трамвай; трамвай зіхав з шин і впав на вікна тютюневої крамниці, зачіпаючи при цьому фікра з трьома особами. Є кільканацять ранених. Не забувайте, що кожному із вас може трапитись таке, або й більше нещастя, тому обезпечуйте себе в українськім Т-ві „Карпатія" Львів, вул. Руська 18. І. пов.

Театри.

Міський великий театр.

27-го г. 7·30 веч. „Страшний Двір" диригує Л. Туркевич.

Міський „Театр Новин".

27-го г. 8·30 Виступи „Qui pro quo" програма „Як не ти робиш".

КІНА.

„Палас": „Індія" і „Джанет Гайнор шукає посади".
„Лев": „Ріф і Роф як моряки".
„Апольо": „Небезпечна гра над берегами Гангу", Гаррі Піль.
„Фатаморгана" „Зов моря".
„Байка": „Прокажена" і „Мусимо мати діти".

Дописи.

ЗАЛІЩИКИ. (Велике справоздавче віче з діяльности Української Парляментарної Репрезентації в Сенаті і Соймі відбулося в Заліщиках дня 15. липня 1928 р.) На те справоздавче віче прибули: Голова Українського Сенатського Клюбу д-р Антін Горбачевський, з Чорткова, сенаторка Олена Кисілевська з Коломиї і соймові посли: о. прал. Леонтій Куницький зі Львова та д-р Степан Баран з Тернополя. Віче, на яке явилось понад тисяч щонайсвідоміших громадян з цілого повіту отворив голова Повітового Народнього Комітету в Заліщиках д-р Роман Стефанович, який в короткій промові звсував наше теперішнє положення в порівнанні з передвоєнним. Перший справоздавчий реферат виголосив голова Українського Сенатського Клюбу сенатор д-р Антін Горбачевський. Він підніс значіння право-державної заяви нашої Парляментарної Репрезентації, виголошеної як у соймі так і в сенаті та представив діяльність нашої Парляментарної Репрезентації підчас бюджетової дебати в соймі і сенаті, в справі амнестії і в справі виборчих надужить. Соймовий посол д-р Степан Баран представив відношення сил поодиноких клюбів і партійних угруповань в соймі і сенаті та здав звіт з діяльности Парляментарної Репрезентації в справах господарських, податкових, соціяльної опіки та культурно-освітних. Посол о. прал. Леонтій Куницький виголосив переконуючу промову про шкідливість розбивання народних сил дрібними партійними угрупованнями та засував всі заходи проводу УНДО в напрямі доведення до компромісу з радикальною партією в часі акції виборчої, які однак з вини проводу радикальної партії остали безуспішними. Сенаторка п. Олена Кисілевська виголосила прегарний реферат про вагу освідомлення жіноцтва, його організації та участи в загальних публичних справах. В дискусії забирали голос Іван Попович, господар з Касперовець та Теодор Дзюба господар з Лисовець. Перший з них обвинувачував верхи партійних угруповань в тому, що українські виборці не пішли підчас останніх соймових і сенатських виборів суцільною лавою а розбились на партії, і отримав в тій справі основну відповідь від посла о. прал. Л. Куницького який представив дуже докладно всі заходи і старання Ц. К. УНДО в напрямі доведення до компромісу з радикальною партією, які однак розбились єдино з вини теперішнього заряду радикальної партії. На внесення посла о. Л. Куницького ухвалило віче одноголосно слідуючу резолюцію: Народне повітове віче в Заліщиках, яке відбулося дня 15. липня 1928 р. стверджує, що штучне ділення українського народу на класи і виказування класової боротьби в його нутрі є для українського народу шкідливим і віче осуджує та відкидає всі політичні партійні програми, які опираються на класових основах. На внесення голови Повітового Народнього Комітету в Заліщиках д-ра Р. Стефановича ухвалило віче одноголосно ще отсі резолюції: Народне Повітове Віче в Заліщиках, яке відбулося дня 15. липня 1928 р. 1. Одобрює вповні політичний напрям і політичну діяльність нашої української Парляментарної Репрезентації і висказує їй повне довіря і щиру подяку за її повний посвяти труд для добра всего українського народу; 2. на випадок розвязання сойму і сенату і розписання нових виборів заявляє і запевняє, що за кандидатами поставленими УНДОбєднанням станутъ усі українські виборці цего повіту. — По високо патріотичній промові посла д-ра Степана Барана відспівали учасники віча народній гимн та по формальнім закінченні віча дебатували ще довго на теми порушені підчас віча сенаторами і послами. Тогож дня 15. липня 1928 р. відбулось справоздавче віче у Винятинцях повіту Заліщики, на якім реферували сенатор Василь Бараник і посол соймовий Кунько, при величезнім здвизі народу.

ТОВМАЧЧИНА. (Що стало на перешкоді „Рідній Школі" в одному селі?). Громада Юрківка, товмацького повіту є не мале сільце, около 500 мешканців, і має около 60 дітей в шкільним віці. Перед кількома літами повітова Шкільна Рада скасувала в Юрківці однокласову народню школу, буцімто, наслідком браку фреквенції дітей і приділила їх до села Рошнева, віддаленого 3 км. Тоді громадяни Юрківки порішили стягнутися з останнього і побудувати свій власний шкільний будинок та заснувати „Рідну Школу", щоби посилати дітей до своєї школи, а не до утраквістичної в Рошневі і щоби не наражувати своїх дітей на пересуду в зимі. Шкільний будинок з гарною великою салею і мешканням для учителя є вже під дахом і остало його ще тільки виправити та вставити стелю, на що треба було роздобути ще коло 3000 зол. В травні н. р. шкільний комітет в Юрківці якого головою є місцевий начальник громади, і Кружок „Рідної Школи" в Стриганцях внесли через Головну Управу „Рідної Школи" подання до Кураторії за дозволом на отворення приватної школи, а рівночасно звернулися до Земельного Банку Гіпотечного у Львові з проханням о позичку 3000 зол. на докінчення будинку, яку то позичку підписав би начальник громади О. Гудима, як позичаючий і трьох найповажніших маєтних господарів зі села як ручителі. Гроші на зворот позички мали бути стягнені зі села в осені по зборах збіжа, як решта добровільно ухваленої селом шкільної конкуренції. Позичаючий і ручителі предложили Дирекції Банку виказ свого маєтку, потверджені урядом громадським і урядом парафіяльним. Однак для Дирекції нашого банку видно це не вистарчило. Вона зажадала відпису маєткового стану позичаючого і ручителів з табулі. Досі все в повнім порядку. Але що могло статися, коли заки ще вспів шкільний комітет вибрати табулярний витяг маєтку і вислати його, а вже дістав від Земельного Банку Гіпотечного таке письмо: „Ч. 6691. Львів, дня 16. червня 1928 р. Повідомляємо ввічливо, що предложеного нам зголошення о векселеву позичку не можемо узгляднити". Ще недавний той час, коли то Зем. Банк Гіп. розсилав по наші села курсорів і коли то наші села купували акції, щоби ратувати від загибелі свою „народню фінансову інституцію". Чи Зем. Банк Гіп. тільки тоді памятає на нас, коли нас потребує? Чому так болючо легковажно відноситься до високих ідейних змагань нашого села? Адже ми заслуговували на якусь трошки іншу, хочби навіть відмовну відповідь. На інтервенцію п. Л., який займається справою Рідної Школи в Юрківці і який кілька разів особисто урґував в Зем. Банку в справі позички, дирекція Банку відповіла, що шкільний комітет може вкінці внести подання на повне розглянення справи. Однак шкільний комітет в Юрківці резиґнує цим разом з цього, бо не хоче наражатися на другу подібну відповідь. Знайшовся врешті один українець, який приватно позичив нашій громаді потрібні гроші. Подаючи це до прилюдного відома не можемо не висловити думки, що такою поведінкою віяка наша фінансова установа не єднає собі довіря народу. А ми свою „Рідну Школу" таки будемо мати! **Юрковецький**

Зі спортового життя.

Краєві ситківкові змагання за українське мистецтво в Коломиї.

Змагання відбулися в Коломиї в днях від 6—11 липня н. р. та дали доказ, що ситківка і на провінції не стоїть зле. Грачі зі Львова нераз мали твердий горіх до згризення. Остаточно по впертій боротьбі з п. Прошиїном вдержав дотеперішнє мистецтво п. Яр. Рожанківський. Але мистецтво пань перейшло в руки п. С. Магай з Коломиї. Мистецтво двійні панів добули пп. Я. Рожанківський і проф. Кульчицький з Косова, двійні пань п. Магай і її сестра гр. Сеница, а в мішаній грі п. Д. Візенька і Яр. Рожанківський. Всіх учасників до турніру зголосилося 32. Публики, як на Коломию було доволі. — **Учасник.**

ОПОВІСТКИ.

Отсим маємо честь повідомити рідних і знайомих, що вінчання наше відбулося у Львові в церкві св. Петра і Павла дня 14. липня н. р. Стефан і Володимира з Голіватих Небещі. 149 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ станції для семинаристки. Зголошення до Адміністрації під „Станція". 143 2—1

ДВОПОВЕРХНА камениця, 4 покої вільні, комфорт. Початок Потоцького 12.000 долярів. — Ігнат, Львів, Куркова 24. 139 2—1

ВІЛЛЯ 5 покоїв кухня, комфорт, город. сад, 260 сяжнів, Листопада, 9 тисяч долярів. — Ігнат, Львів, вул. Куркова 24. 138 2—1

ВСІЛЯКІ годинникарсько-юбілерські роботи виконує найстараннійше Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 2481 а) 6—7

ДЛЯ ЛІТНИКІВ **в Дорі**, звісній кліматичній літниську **Пансіон Олена**, значно побільшений, гарне догідне положення, сонячні комнати, першорядний харч, на десеровім маслі власного виробу. Лікарі в місці. Ціни поміркованні. Зголошення до Управи. 2441 7-1

УПРАВИТЕЛЬ школи, вдовець, бездітний, літ 50, бажає познайомитися з пристійною панною або бездітною вдовою, загідної вдачі, господарною, найрадше учителькою, в віці від 30—40 літ, в матрімоніяльній цілі. На анонїми не відповідається. Зголошення з фотографіями проситься слати на адресу: Перехів, п. Соколівка к. Бібрки — poste restante до дня 5. серпня для Мирослава. 137 1—2

ПОШУКУЮ якої будь праці у людей, які не використовували би, а хотіли допомогти в моїй сумній долі. Бездітна вдова по учителю літ 35, шість клас російської гімназії, розуміється на крою та шиттю жіночої конфекції та вміє троха варити, любить дуже діти. — Ласкаві зголошення на адресу: Марія Галиневська Uściług — повіт Володимирівський Волинь. 1—2

ГЛЯДАЮ інтелігентної учительки до учня 2-ої кл. народньої; услів curriculum vitae, евентуально світлину слати: Ірена Берестова, Бишки, п. Конюхи. 132 1—3

ПОКІЙ з кухнею і приналежностями зараз до винайняття за чинш річно з гори 600 зл — Левандівка, вул. Потоцького ч. 11. 130 1—2

ДЛЯ 9-літної дівчинки, пошукується учительки (-еля), яка моглаб приватно приготовити до гімназії після пільну четвертої народньої євангелицької школи у Львові. Платня після умови. — Відомість: Д-р Сеник, адвокат Нове село ад Підволочиска. 151 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Конкурс.

Тов. „Труд" у Жовкві пошукує управительки, яка самостійно веслаби кравецьку робітню. Платня після умови. Подання з описом життя і референціями слати на адресу: Т-во „Труд", Жовква (Народний Дім). 148 1—3

Подяка.

Отсим почуваюся до обовязку, прилюдно подякувати Вп. Панам Оборонцям, з послідного наглого суду у Львові, а з окрема ще щиросердечно дякую Вп. п. д-рові Ганкевичеві і п. д-рові Старосольському за щиру опіку і повну посвяти оборону мого сина Мироша Володимира. 1—1 **Микола Мирош, батько.**

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.